

Ақийда дарслари (230-дарс) Қиёмат қандай қоим бўлади? (биринчи мақола)

19:00 / 30.05.2023 2495

Қиёмат қоим бўлиши ва ундаги одамларнинг ҳолати ҳақида турли сураларда турли васфлар келган. Биз Зумар сурасидаги васфни тўлиқ олишга қарор қилдик:

الْأَرْضِ فِي وَمِنَ السَّمَوَاتِ فِي مَنْ فَصَعِقَ الصُّورِ فِي وَنُفِخَ

يَنْظُرُونَ قِيَامٌ هُمْ فَإِذَا أُخْرِى فِيهِ نُفِخَ ثُمَّ اللَّهُ شَاءَ مِنْ إِلَّا

«Ва сурга пуфланди. Осмонлару ерда ким бўлса, беҳуш йиқилди. Аллоҳ хоҳлаганларгина мустасно. Сўнгра унга яна бир бор пуфланди. Бас, улар тўсатдан туриб, мунтазир бўлурлар» (68-оят).

Қиёматни қоим қилиш Аллоҳ таоло учун қийин иш эмас. У Зотнинг Ўзи бунга бевосита аралашиб юрмайди ҳам. Фақат иродаси кетса, бас.

«Ва сурга пуфланди».

«Сур – ичига пуфланса овоз чиқарадиган асбоблиги маълум. Унга фаришта Исрофил алайҳиссалом Аллоҳнинг амри ила пуфлайди. Қиёмат қоим бўлиши учун аввало сурга бир марта пуфланади. Мана, Аллоҳнинг иродаси кетди.

«Ва сурга пуфланди. Осмонлару ерда ким бўлса, беҳуш йиқилди».

Буниси биринчи пуфлаш бўлиб, «саъқ пуфлаши» дейилади. «Саъқ» чақмоқ уриб, йиқилиб ўлганга нисбатан айтилади. Демак, сурга биринчи бор пуфланганда, осмонлару ердаги барча жонзотлар чақмоқ ургандай, бирдан йиқилиб ўладилар. Шунинг учун ҳам бу пуфлаш «саъқ» – «йиқилиб ўлиш» пуфлаши дейилади.

«Аллоҳ хоҳлаганларгина мустасно».

Аллоҳнинг хоҳиши ҳамма нарсадан устун, шунинг учун У Зот хоҳласа, баъзи жонзотлар саъқ пуфлашидан кейин ҳам тирик қолади.

«Сўнгра унга яна бир бор пуфланди».

Яъни Исрофил алайҳиссалом томонидан сурга иккинчи бор пуфланди.

«Бас, улар тўсатдан туриб, мунтазир бўлурлар».

Яъни барча халойиқ тирилиб, ўринларидан туриб, бундан кейин нима бўлишини интизор бўлиб кутадилар. Шунинг учун ҳам иккинчи пуфлаш «туриш пуфлаши» деб номланади.

وَجَاءَ الْكِتَابُ وَوُضِعَ رَبِّهَا نُورًا بِنُورِ الْأَرْضِ وَأَشْرَقَتِ

يُظْلَمُونَ لَا وَهُمْ بِالْحَقِّ بَيْنَهُمْ وَقُضِيَ وَالشُّهَادَاءِ بِالنَّبِيِّينَ ﴿٦٩﴾

يَفْعَلُونَ بِمَا أَعْلَمُوا وَهُوَ عَمِلَتْ مَا نَفْسُ كُلِّ وَوُفِيَتْ ﴿٧٠﴾

«Ва ер Роббининг нури ила ёришди. Китоб қўйилди. Набийлар ва гувоҳлар келтирилди. Улар орасида уларга зулм қилинмаган ҳолда ҳақ ила ҳукм чиқарилди. Ва ҳар бир жонга қилган амали (жазо ёки мукофоти) тўлиқ берилди. У Зот уларнинг нима қилаётганларини яхши билувчидир» (Зумар сураси, 69-оят).

Бу ояти каримада қиёмат куни ҳодисаларининг васфи давом этмоқда.

Иккинчи пуфлашдан кейин барча халойиқ қабридан дарҳол туриб, нима бўлишини кутаёгган эди.

Энди сурга учинчи марта пуфланади. Бу пуфлашга «ҳашр (жамлаш) пуфлаши» дейилади. Чунки бу пуфлашдан кейин ҳамма ҳашр майдонига йиғилади. Ана ўшанда бандалар орасида ажрим чиқариш учун Аллоҳ таоло тажаллий қилади.

«Ва ер Роббининг нури ила ёришди».

Яъни маҳшар майдони Аллоҳнинг нури ила ёп-ёруғ бўлди. У кунда фақат Аллоҳнинг нури бўлади. Энди ҳамма нарса ҳисоб-китобга тайёр ҳам бўлди.

«Китоб қўйилди».

Бандаларнинг номаи аъмоллари – бу дунёда қилган амаллари фаришталар томонидан ёзиб юрилган китоб ўртага қўйилди.

«Набийлар ва гувоҳлар келтирилди».

Ҳар бир банданинг ҳар бир иши ўз лаҳзасида ёзилганига қарамай, яна ҳам таъкидлаш учун ва умматларга Аллоҳнинг амрини етказганликларини айтиш учун пайғамбарлар келтирилдилар. Ҳар бир жоннинг ишларига гувоҳ бўлганлар, хусусан, бу дунёда унга бириктирилган фаришталар ҳам келтирилади. Демак, ўта аниқлик билан ҳукм чиқарилишида ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

«Улар орасида уларга зулм қилинмаган ҳолда ҳақ ила ҳукм чиқарилди».

Бандалар орасида ҳақ-адолат ила ҳукм чиқарилди. Ҳеч кимга амалидан ортиқча ёки кам жазо берилмади.

«Ва ҳар бир жонга қилган амали (жазо ёки мукофоти) тўлиқ берилди. У Зот уларнинг нима қилаётганларини яхши билувчидир».

(Давоми бор)

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 22 июлдаги 03-07/5979-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.